

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponkint.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fil. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

dr. Franciscy Lajos.

Társszerkesztő:

dr. Kaszala János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetések árai: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fil.

A főispáni beiktatás.

Üdítő tavaszi esőtől felvidult természet ölen, szép májusi időjárás kedvezett gróf *Wilczek* Frigyes főispán fényes beiktatása ünnepségeinek.

Az alkotmány első helyreállítása, 1867 óta fényre, pompára, de főképp az érzelmek bensőségére és az üdvözetek külső összhangjára nézve, ehhez hasonló főispáni installációt nem látott nemes Nyitra vármege.

A főispán bevonulása a székvárosba nem pompázott ugyan a külsőségek ragyogó kereteiben, de nemes egyszerűségében is impozánsul szép volt. De nem erről akarunk e helyen szólni, hanem nagy nyomatékkal akarjuk kiemelni és ki is kell emelnünk azt az osztatlan tiszteletet és bizalmat, mely az új főispán személye iránt a beiktató közgyűlésen megnyilvánult. Még az alkotmánypart hideg, idegen tájakon kalandozó szónoka sem bátorkodott dissonans hangokat vegyíteni az érzelmeknek abba a zavartalan összhangjába, mely a közgyűlés megnyitkozó hangulata révén a főispán személye és jövő működése iránt kifejezésre jutott.

Visszaemlékszünk a közel multban Markhot Gyula beiktatására. Az is májusban volt, éppen két évvel ezelőtt. A közgyűlés akkor alispánt is választott. A dissonancia a főispán és a törvényhatósági bizottság között már mindjárt abban nyilvánult meg, hogy az ellenzék vezérfiai a kandidacionális bizottságba való jelölésüket el nem fogadták. A törvényhatóság nevében dr. *Ozorai* József üdvözölte a főispánt szép, emelkedett, igen tapintatos beszédben, de nem volt képes vele lelkesedést kelteni.

Mínta egy lidércnyomásnak kellemtelen érzésétől szenvedett volna az egész közgyűlés, olyan sivár, rideg és hangtalan volt a közönség részvétele. Mínta a lelkeket egy baljóslatú előérzet szállta volna meg aziránt, hogy az új vármegei kormányzat sem nem tölti meg az alkotmányos élet tiszta levegőjével a megyei köztevékenység tereit, sem nem teremti meg a pártközi békét és azt a kívánatos közszellemet, mely a nemzeti kormány törekvéseit áthatja.

Egészen más színkép tárult szemünk elé a jelen beiktató közgyűlésen, másminő hangulatoknak a kifejezései ütötték meg fülünket. Derült öröm az arcokon, bizalom és tisztelet az ajkakon, lelkesedés a szivekben. Komor felhő csak a régi haladók égtája felől száll, de azt is eloszlatja és elűzi a közgyűlés nagy többségének ünnepi kedélyhangulata, mely értékes érzelmekből alakult ki vidám, kitörő lelkesedéssé.

Átvesszük most már a krónikás szerepét és sorban mondjuk el az eseményeket.

A főispán megérkezése.

Gróf *Wilczek* Frigyes a Budapest felől jövő reggeli gyorsvonattal érkezett meg e hó 10-én a vármege területére, Érsekújvárra. A vasuti állomáson *Miklósa* Aladár polgármester a városi tanács elén üdvözölte a főispánt, a ki az üdvözlésre szívélyes szavakkal válaszolt. Nyitráról a főispán elébe mentek *Turchányi* Ödön alispán, a városi tiszteletbeli tanácsosok: *Kubinyi* Endre, *Juhász* Sándor, *Árpási* Imre, *Sántha* Imre főispáni titkár és több vármegei tisztviselő, a kik *Ersekújvárról* a főispánhoz csatlakoztak.

A nyitrai állomáson *Faschler* Ferenc polgármester a városi tanácstól környezve fogadta a főispánt, a ki rövid üdvözlés után a reá várakozó püspöki négyes fogaton a városba hajtatott. Vasárnap volt és gyönyörű idő, a város közönsége sűrű csoportokban lepte el az utcákat s a nyitott kocsiban ülő gróft, a ki a plebánia és megyeház utcákon át a vármegei székház elé hajtatott, tiszteletteljesen üdvözölte. A közönségnek ez az előzékenysége és figyelme néma és mégis sokat mondó szívélyes tüntetésnek a jellegével bírt.

A délután folyamán már népesedni kezdett a város a beiktatásra érkező vendégektől. A politikai pártok értekezleteket tartottak, s ez is egyik vonzó ereje volt a beiktatási ünnepségeknek.

A régi Ellenzék értekezlete.

Nyitra megye régi Ellenzéke, a jelenlegi Pártszövetség délután 6 órakor *Mihálik* József apátkanonok vendégszerető úri házában jött össze tanácskozásra, melyen *Mérey* Lajos orsz. képviselő, a Pártszövetség ügyvezető alelnöke elnökölt.

Az elnök üdvözölvén a megjelenteket, felkérte *Kubinyi* Endrét, mint a főispáni beiktatást rendező bizottság tagját azon intézkedések ismertetésére, melyeket a bizottság a beiktatási ünnepre vonatkozólag tett és tervbe vett. Az értekezlet *Kubinyi* Endre jelentését tudomásul vette s azután a közgyűlésen követendő eljárást beszélte meg. A Pártszövetség álláspontjának kifejtésére *Mérey* Lajos kérésre fel s a fáradhatatlan alelnök nyomban meg is ismertette az értekezlettel azokat az alapeszméket, melyeknek keretei között felszólalásával mozogni szándékozott.

Jánoky-Madocsány Gyula indítványára az értekezlet szükségesnek találta azt, hogy a *Mérey* Lajos által kifejtendő állásponthoz még külön a néppárt részéről csatlakozás fejeztessék ki, egy rövid felszólalás keretében, s ezzel dr. *Franciscy* Lajost bizta meg.

Az értekezlet végén az elnök mélyen meghatva emlékezett meg az éppen az nap elhunyt *Nemcsék* Ferenc prépost-kanonokról, a ki a régi Ellenzéknek évek során át szives, barátságos otthont nyitott vendégszerető házában. Majd az új házi úr felé fordítva a figyelmet, melegen köszönte meg azt a lekötelező, nagy szívességet, melylyel a köztisztviselő álló házigazda az otthonában megárvult Pártszövetséget hasonló vendégszeretetről ismeretes házába fogadta.

Az alkotmánypart értekezlete.

Ugyanazon időtájban a nyitra megyei alkotmánypart is értekezletet tartott. Előre megállapított terv szerint az értekezlet vezetését a volt főispán *Markhot* Gyula ragadta magához. Ez a körülmény sokakra leverőleg hatott, de ezek a helyzetben hamarjában nem segíthettek.

Az értekezlet tudomásul vette dr. *Ozorai* Józsefnek az ügyvezető alelnökségről, dr. *Lellei* Jenőnek pedig a párttitkári állásról való lemondását. E két férfiúnak visszalépése folytán a párt érzékeny, úgyszólván helyre nem hozható veszteséget szenvedett.

Markhot — mint értesültünk — határozatot akart provokálni, melyben a párt *Ozorainak* és *Lelleinek* rosszalását fejezte volna ki, mivelhogy lemondásukat — *Markhoték* szerint — nem hozták szabályszerűen és kellő időben a párt tudomására, a mi hátrányosan hatott ki a pártügyek vezetésére. A rosszalási határozat terve azonban olyan ellenszennvel találkozott, hogy nem mertek vele előhozakodni, attól azonban még sem riadtak vissza, hogy a lemondott férfiakról a legkiméletlenebbül ne nyilatkozzanak.

Az értekezlet kijelölte az alkotmánypart közgyűlési szónokát *Rudnay* Alajos bajmóci prépost személyében, azután elvi megállapodásként kimondotta, hogy a *Markhot* által létesített állapotok változatlan fentartását óhajtja, s ezen cél érdekében minden lehetőt elkövet. — Szép! De mikor ez *Markhot* Gyulától csak nagyon kis mértékben függ.

A beiktató közgyűlés.

A *Ferenc-rendiek* templomában tartott *Veni Sancte* és *szent mise* után, melyet gróf *Batthyány* Vilmos püspökoadjutor celebrált fényes segédlettel, a közönség a vármegeyház nagytermébe vonult, mely csakhamar zsúfolásig telt meg. Pompás képet nyújtott a sok magyar díszruha, melyek káprázatos fényt és csillogást árasztottak a feketéllő sorok közé. Magyar díszben jelentek meg a többi közt: Gróf *Majláth* Géza, *Ajtics-Horváth* Dezső, *Jánoky-Madocsány* Gyula, dr.

Fodor Kálmán orsz. képviselők, gr. Wilczek Vilmos nógrádi nagybirtokos, a főispán öcsöce, gróf Zedwitz-Utz, Majláth István Bars megye alispánja, Turchányi Ödön alispán, Bartakovics Árpád cs. és kir. kamarás, Sándor Géza törv. elnök, Rabár Endre érsekújvári kir. közjegyző, Juhász Sándor, Árpási Imre bankigazgatók, Kubinyi Endre püspöki főpénztáros, Hyross József birtokos, ifj. Thuróczy Károly főbíró és még számosan.

Mit kapott Markhot?

Turchányi Ödön alispán megnyitván a közgyűlést, jelentette, hogy ő Felseje a király Markhot Gyulát saját kérelmére Nyitra megye főispáni állásától felmentette, őt a Lipótrend lovagkeresztjével kitüntette, a vármegye új főispánjává pedig gróf Wilczek Frigyeszt nevezte ki. — Markhot nevének említésekor alig hallható gyenge „Eljen” hangzott fel, de azután egy teljesen szokatlan és érthetetlen dolog következett.

Az alispán ugyanis az *elnöki* székéből (milyen képtelenség) indítványozta, hogy Markhotnak jegyzőkönyvileg *bizalom* szavazzassék. A meglepett bizottsági tagok nem tudtak hova lenni a bámulattól. *Bizalom* egy bukott embernek, ez már magában véve is erkölcsi és lélektani nonsens. A mint a közgyűlés a meglepetéstől egy kevéssé magához jött, megeredt az ellentmondó hangok zápora, de az alispán mégis kimondta a határozatot ilykép:

Kijelentem ennél fogva, hogy Markhot Gyulának a közgyűlés *szótöbbséggel elismerést* (itt már meglelte az alispán a helyes kifejezést) szavazott.

Tessék most már megnézni ezeket a lehetőségeket: 1. *Bizalom* indítványoztatik a volt főispánnak. 2. *elismerés* szavaztatik neki; 3. *szótöbbséggel*.

Mit kapott hát Markhot? — A teljesen felesleges, helytelen indítvány folytán: *erkölcsi megaláztatást*.

A beiktatás.

A gróf Wilczek Frigyes kinevezését tartalmazó királyi leirat felolvasása után a főispánt a közgyűlésbe küldöttség hívta meg, melynek tagjai voltak gróf Pongrácz Adolf vezetése alatt *Ajtics-Horváth* Dezső, dr. *Rabár* Endre, *Bartakovics* Árpád, *Árpási* Imre.

Néhány perc múlva látható lett a főispán szép férfias alakja, melyet a ra-

gyogó díszmagyar még szebben kidomborított. Viharos éljénzés kísérte őt az elnöki székig, itt a főispán megállott és ünnepélyes csendben letette a hivatalos esküt. Nyomban ezután elfoglalván az elnöki széket, érces, az egész termet betöltő hangon elmondta programbeszédét.

A zajos helyeslésekkel sűrűn megszakított beszédét alább egész terjedelmében közöljük. A beszéd gondolat szerkezetét szabatosság és áttetsző világosság jellemzi. Nincs abban egyetlen egy kitétel sem, mely homályt hagyna hátra, vagy kétértelműséget támasztana. Mellőzi a nagyhangú frázisokat, kerüli a mesterséges páthoszt, de átengedi magát a természetes érzések melegének, távol áll a fortélyos hatáskereséstől, igazságainak súlyával igyekszik hatni és benyomást gyakorolni.

Elemi erővel kitörő tetszés-zajt váltott ki a beszédnek az a része, melyben a főispán hangsúlyozta, hogy nem egy pártnak, sem egyes pártoknak, *hanem az egész vármegyének* kíván a főispánja lenni. — Ez az, a mit eddig évtizedeken át nélkülöztünk.

Teljes tárgyilagossággal szólva, ilyen minden irányban kielégítő főispáni beszédet még nem hallottunk, a beszéd előadása pedig, az ő természetes, minden erőlködéstől ment könnyűségével a szónoki készség és ügyesség tulajdonságaira vall.

De beszéljen most már maga a főispáni szózat, mely így hangzik:

Teljes Törvényhatósági Bizottság!

Dicsőségesen uralkodó királyunk kegyelméből és a magyar kormány bizalma folytán Nyitra vármegye díszes főispáni állására kineveztetvén, midőn itt a vármegyei törv. bizottság színe előtt a törvényben előírt esküt letettem és ezen széket, annyi dicső előd örökét elfoglalom, teszem ezt nemcsak koronás királyunk alkotmányos ténye iránti tiszteletből, hanem örömmel és büszkeséggel, hogy az ország egyik legelső vármegyéjének szentelhetem működésemet.

bátran, büntetlenül. Nincs, a ki kérdőre vonja őket. Pedig Athén nem is olyan nagyon régen száműzte Anaxagorast, mert rést akart űtni az ősi hiten, méregpohárra ítélte Sokratest, mert istentagadást vélt föl találni tanításában. Most gyöngö, tehetetlen. Megindult a lejtőn lefelé, nem talált bukásában szilárd pontot, hol lábát megvesse s kérdőre vonja a bűnösöket. Ő maga is lábbal tapodta az ősi hitet, csak nem tette nyilvánosan, nem hangos lármával, mint az istentagadók.

— Menandros és Tyndaros tipikus képviselői Athén vallási életének. Annak alapvonása a valóságosság. Az őseitől örökölt hitet őrzi, ápolja, védelmezi az álprófétákkal szemben, kik a mesevilág lomtárába szeretnék elraktározni az egész istenvilágot. Ez enged hitéből. Minden szó, beszéd, melyet az új tan hirdetőitől hall, egy-egy újabb pörölyütés, mely le-letör egy darabot vallási meggyőződése sziklatömbéből.

A hit és hitelenség még közelebb hozza a szomszédokat. Esténként együtt vannak. Néha vendég is akad. Ilyenkor hárman vitatkoznak. Az ebédő visszhangzik lármájuktól. Az éjszaka, ha nem győzik okkal, segítségére siet a szenvedély. Rendesen a túlvilági életről folyik a vita. Különösen ez az a pont, mely elválasztja őket egymástól.

Örömmel és büszkeséggel foglalom el hivatalomat, egyszersmind teljes tudatában a velem járó felelősségnek és nehézségeknek, mely nehézségekkel másként, mint a vármegye támogatásával megbirkózni nem tudnék. Épp ezért, az első szó a mit innét elmondok, legyen a vármegye törvényhatósági bizottságához és egész lakosságához intézett azon kérelmem, hogy engem működésemben jóakarattal kísérni és hathatós támogatásukkal segíteni sziveskedjenek. Az egyetértés, együtt munkálkodás képes egyedül úgy a közügyek vezetésében, mint minden más emberi vállalkozásban is eredményt elérni.

Jól tudom, hogy mint idegen, a ki a megyét úgyszólván alig ismerem, annál kevésbé lehetett alkalmam közügyeiben résztvehetni, személyem iránti bizalmat nem tételezhetek fel, és ha mégis támogatást és a bizalomnak előlegezését kérem, úgy ennek ellenértéke gyanánt mást nem nyújthatok, mint abbéli ígéreteimnek és férfias elhatározottságomnak kifejezését, hogy minden erőmet és tehetségemet a vármegye szolgálatára, a közügyek előmozdítására és a megyének az országos szempontokkal össze nem űtköző speciális érdekeinek ápolására fogom fordítani.

T. T. B.! Súlyos időköt élünk, és talán még súlyosabbaknak nézünk elébe. Világszerte a fennálló társadalmi rend megbontására irányuló törekvések és folyton, minden téren megújuló gazdasági válságok jelentkeznek; ezen kettős behatás alatt minden államnak meg kell kétszereznie erejét, hogy a megkezdett uton tovább haladhasson; mennél több erőfeszítésre van szükségünk akkor nekünk, kik fajrokonok nélkül vagyunk beekelve annyi idegen közé, és a kiknek a világtörténelem az átmenetekre, a fokozatos fejlődésre időt nem adott. A vármegye volt első szent királyunk által való megalkotása óta a közhatalom gyakorlásának, az államiság kialakulásának és a fejlődésnek legfőbb tényezője, és ha a közvélemény az utóbbi évtizedekben már nem akarta teljesen elismerni fontosságát, ha a modern eszméktől túlhevített képzelet időszerűtlenségét hangoztatta és már-már végét jósolta, úgy éppen a legeslegutóbbi események megmutatták, hogy hivatása és működési eredményessége még mindig fenállanak, sőt ugyanazon közvélemény ma már világosan látja, hogy a jövőendő és megrázkódtatások nélkül bizonyára le nem zajló alakulásokban a vármegyének jutandó egyik főszerep. Az önkormányzat alapja minden szabadságnak, minden alkotmánynak, az önkormányzat megtestesítője a vármegye, de ez hivatását csak úgy fogja betölteni, ha minden szerve, különösen tisztikara, pontos és lelkiismeretes munka, a törvények szigorú betartása, önfeláldozó és önzetlen működés által teljesíti kötelességét.

Fokozottabb mértékben áll az fenn Nyitra vármegyében, melynek túlnyomó részben nem magyar ajkú, de felteszem és hiszem, hogy kivétel nélkül hazafias lakosságát kell a magyar

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

Az alvilág felé.

— Irta: **Konrád Ferenc.** —

Menandros és Tyndaros szomszédok voltak. Apáik nem húztak kerítést a két telek között, úgy okoskodván, hogy jó szomszédok között fölösleges választófalat vonni. Fiaik sem okoskodtak másképen. Becsülték egymást s igyekeztek apáik jó viszonyát fentartani.

A jó viszonyból azonban sehogy sem tudott barátság kifejlődni. Pedig oly könnyen oda simulhatott volna egyiknek a lelke a másikéhoz. Az őseitől örökölt vallásosság s a mintaszerű kötelességteljesítés mindenkivel szemben alapja lehetett volna a két lélek összeforrásának. Nemes fém mindakettő, izzó a nemes szenvedélytől; csak az egyikre tapadt salak a föld porából, hogy meggátolja a másikkal, a teljesen tisztával való összeforrását.

— Nincs Zeus, nincsenek istenek. Mese a túlvilági élet.

E tantól visszhangzik Athénben utca, csarnok, műhely, az előkelők házai, minden hely, a hová az istentagadók hada betolakodhatott. Tehetik

A vitatkozásnak tanui a fiaik. Mikor a vita heve izzásba hozza a férfiak lelkét, mindegyik fiú odasimul az apjához, szemükről leolvashatni, hogy mindegyik az apjának ad igazat.

Mult az idő. A két gyermek ifjává serdült. Ugyanazon eszmék mozgatták a lelkeket, mint régen. Csak a két ifjú lelke izmosodott meg s éretté lett annak befogadására, a mit régen csak sejtteni tudtak. Eteokles Menandros tulajdonait örökölte. Bion örökösön töprengő, mindenben kételkedő ifjává serdült. Mása az apjának.

A két ifjú szembe került egymással, miként az apjuk. Az elvi ellentétek köztük még erősebben kiélesedtek, de a személyük annál melegebben vonzódtak egymáshoz. Győzni akart egyik a másik fölött.

Van-e túlvilág? S ha igen, milyen az? Ez a kérdés izgatta őket szüntelen, ez adott tápot annak az eszmecserének, mely bizonytalanságával még nagyobb bizonytalanságba sodorta őket. Egy kevés vita után, mely kimerítette lelkük minden gondolatát és erejét, Bion különös ajánlattal állott elő.

— Eteokles, tégy nekem fogadást, a mint én is teszek neked, hogy egyikünk, a ki előbb hal meg közülünk, a másiknak megjelenik s hirt ad a túlvilágról.

nemzeti eszmének megnyernünk, illetve abban megtartanunk. Minden támadás, mely az állam egysége vagy tekintélye, a fennálló törvények, vagy az említett nemzeti eszme ellen irányul, — az államhatalom és annak közvetítője, a megye által vissza fog ugyan utasítani, — feltétlenül meg vagyok azonban győződve, hogy ott, a hol a közigazgatásban az említett elvek érvényesülnek, a hol a lakosság hozzászólt, hogy a hatóságban ne csak fensőbbiségét, hanem védőjét és oltalmazóját is lássa, ott ily mozgalom nem is fog mutatkozni, vagy ha egyesek által szittatik is, termő talajra nem fog találni. A jó, pártatlan, igazságos közigazgatás legjobb, leghatékonyabb ellenszere minden állam vagy nemzet ellenes tendenciának.

Ezen pártatlanság, igazságra való törekvés lesz ugye, mint minden más kérdésben működéseim főirányelve, ennek betartására ígéretet teszek, valamint ezen alkalommal és ezen helyről ígérem azt is, hogy bárhonnán bárki által panasz vagy kérelem kerül hozzám, azt meghallgatni és erőmnek valamint a törvénynek határain belül elrendezni fogom.

Az országos kormány bizalmából foglalván itt helyet, önként értetődik, hogy az ő politikai irányelvei az enyémmel nem ellenkeznek és csak addig maradhatnak meg állásomban, a míg azokkal ellenkezésbe nem jutnak. Szükségesnek tartom azonban kijelenteni, hogy nem egyes pártok vagy pártoknak, hanem az egész megyének kívánok főispánja lenni. Bármily politikai meggyőződést, a míg az a haza fogalmával összeütközésbe nem kerül, méltánylok és tiszteletben tartok, abból a tudatból indulva ki, hogy mindnyájan egy közös célra, a haza javára töreksszünk, és legfeljebb abban térnek el egymástól, hogy mily uton vélnek odajutni.

Ezen felfogások összeütközésében azonban a mint másokról, mindenkiről felteszem és elvárom, sőt a mennyire befolyásom kiterjed, meg is követelem, hogy csakis megengedett fegyvereket hozzon magával, úgy a magam részéről is ezen küzdelembe állásomat és a vele járó hatalmi momentumokat bele vinni nem fogom.

Még egyet kell kijelentem. Bármily lelkesedéssel és ambícióval vállalkoztam feladatomra, a közügy érdekeit személyes hajlaimnak mindig elébe tudnám helyezni és azért a mint rájövök, hogy a vármegye bizalmát nem tudom megnyerni, vagy más okból nem felelhetek meg állásomnak, ezt rögtön átengedném másnak. De a míg állásomban vagyok, kérem t. törv. bizottságot, legyen meggyőződve, hogy teljes odaadással, jobbra vagy balra való mellétekintetek nélkül, de egyszersmind a jobbrol vagy balról jövő befolyásolásoktól függetlenül is kívánok működni.

Ismételve kérve a t. törv. bizottság jóakarátú támogatását, azon hármassal kívánok fejeztem be székfoglalómat, hogy

Eljen a király,
eljen a haza,
eljen Nyitravármegye!

Üdvözlő beszédek.

A beszéd keltette hosszantartó éljen-zaj csillapodása után Langhammer Vince vármegyei főjegyző a tisztviselői kar nevében üdvözölte a főispánt. Kifejezte a tisztviselői kar ragaszkodását a vármegye feje iránt, rámutatott azokra a súlyos feladatokra, melyek a közigazgatásra különösen Nyitramegyében hárulnak. Elég lendületesen indult, s úgy hisszük meggyőződésből tette azt a kijelentést, hogy a tisztviselők működésének erkölcsi alapon kell állania.

Ez úgy van, de határozottan megtévedt a szónok, midőn a főispánhoz azzal a kéréssel fordult hogy „táldjon módot a tisztviselői kar erkölcsi tekintélyének emelésére“!

Ez lehetetlen kívánság, a tisztviselői kar erkölcsi tekintélyének emelésére sem a főispán, sem seuki nem kereshet és nem találhat módot, hanem csak maga a tisztviselői kar. Az erkölcsi tekintély nem sujtásos mente, mely jól áll az emberen, ha jól szabta meg a szabó. Vagy ha éppen ilyen diszruhának gondolja azt valaki, ám legyen, de bizonyos, hogy olyan mente az, melyet magának az embernek kell megszabnia, aki azt magára akarja öltetni.

Langhammer után dr. Rabár Endre a törvényhatósági bizottság nevében mondott üdvözlő beszédet.

Rabár Endre jó és gyakorlott szónok, jelen beszéde is tartalmas és hatásos volt. Rokonszenvet biztosított a szónoknak nyugodt, higgadt fellépése, minden szenvedelemtől ment tárgyilagos okfejtése. Visszapillantást vetve a vármegye múltjára, levonta a tanulságokat, melyeket mindenkinek meg kell szívlelnie, a ki az ősi municipium hagyományainak szellemében akarja szolgálni a hazát. Ezen tanulságok között legérdekesebb az, hogy összetartás nélkül a legjobb védőszervezet sem bizonyul eléggé erősnek az alkotmányos jogok és szabadságok biztosítására. Dr. Rabár a törvényhatóság bizalmának tolmácsolásával fejezte be gondosan megszerkesztett beszédét, melyet a közgyűlés nagy tetszéssel fogadott.

Az alkotmánypárt szónokát Rudnay Alajost szólította ezután a jegyző. Annak, hogy az ilyen alkalmakkor a politikai pártok megszólalnak, csak úgy van értelme, ha a pártszónokok a saját pártjok álláspontjából kifolyólag is akarják üdvözölni a főispánt s esetleg iránta bizalmukat is kifejezni. De hogy az ilyen alkalmakkor valamely pártnak a szónoka közhelyekből vett tárgyról beszéljen, a pártálláspontot pedig ne is érintse, azt szemernyi argumentummal sem lehet megokolni.

Pedig Rudnay Alajos ilyesfélével cselekedett meg. Beszélte a szent korona jelentőségéről és a király, meg a nemzet közötti harmoniaról, a hogy az megszokott irva lenni az iskolai olvasókönyvekben. Kár, hogy még a pragmatica sanctiót is bele nem vonta beszédébe, akkor még tájékozottabbak volnánk arról, hogy milyen elveket nem akar az alkotmánypárt a vármegyei életben követni.

A pártálláspontot teljes homályban hagyó, sőt azt kiszámított óvatossággal kerülő beszéd után, a Nyitramegyei Párt-szövetség ügyvezető alelnöke Mérey Lajos szólalt fel. Az ásitózó unalom, mely Rudnay beszéde alatt ráfeküdt a közgyűlésre, egyszerre elloholt s helyét a feszült figyelem foglalta el.

Mérey úgy kezeli a szót, a hogyan akarja, az érzelmek skáláján is úgy játszik, a mint azt beszédének a terve és iránya kívánja. Tud magyarázni, bizonyítani, cáfolni, tud lelkes és tud éles is lenni. Ez alkalommal ezt a két utóbbi tulajdonságát nyilvánította meg. Lelkesített és vágott. Hatalmas beszédét a következőkben adjuk:

Méltóságos Főispán Úr!

Tisztelt Megyei Közgyűlés!

Reám hárul a feladat, a Nyitramegyei Párt-szövetség függetlenségi 48-as párti tagjai nevében üdvözölni Öméltóságát a Főispán urat. Elvtársaim és a magam nevében készséggel jelentem ki, hogy Öméltóságát vármegyénk főispáni székében őszinte tisztelettel és nyílt bizalommal fogadjuk. Tesszük ezt azon reményben és feltevésben, hogy az ő lángoló hazafiságának és egyenes jellemének, gyakorlati tudásának és rendületlen igazságszeretetének sikerülni fog Nyitramegyében megvalósítani a politikai erkölcsök uralmát, a megyei közélet békéjét és a közügyek önzetlen kezelésének tisztaságát.

Reményeljük és várjuk, hogy létesíteni fogja az összhangot, a vármegye nagy közönységének, a képviselőválasztások alkalmával, szabadon s törvényszerűen megnyilatkozott politikai akarata és az összes közigazgatási közegeknek az állampolgárokkal szemben tanúsított eljárása között.

Reményeljük és várjuk, hogy ő létesíteni fogja az összhangot a jelenlegi kormány által már programjában hirdetett, általunk régen vallott nemzeti irányzat és az összes közigazgatási közegek politikai és társadalmi tevékenysége között.

Eteokles kétkedőleg nézett barátjára. Már szólni akart, midőn Bion újra megszólalt.

— Ha szeretsz, megígéred.

— Ígérem, válaszolt Eteokles.

Ettől kezdve nem hagyott nyugtot Bionnak a tulvilág nagy gondolata. Ha erről a nagy kérdéstről még életében fel tudná lebbenteni a fátyolt! Hátha? Hiszen ez nem is lehetetlen. Az alvilágnak van bejárata, s ha van bejárata, el is lehet oda jutni. Csak bátorság kell hozzá, belépni abba az alvilágba, melyre gondolni is szörnyűség. De hát Bion fiatal volt s a fiatalság erőt ad arra, hogy vállalkozzunk olyasmire, a mire a meglelt férfi gondolni sem mer.

Bion megtette, a mire vállalkozott. Elindult az atyai házból anélkül, hogy szólt volna szüleinek. Hónapok multak el. Hire sem jött. Tyn-daros kétségbe volt esve. Az egyetlen fiát vesztette el Bionban. Kerestette mindenfelé. Ha hajó érkezett a kikötőbe, ott volt. Kikérdezett minden érkezőt, hogy nem látta-e a fiát. Élő-halottként járt naponként a városból a kikötőbe s onnan vissza a városba. Az életerős ember néhány hónap alatt összeesett, megöregedett. Nem merte senki sem kérdezni tőle azt, a mit azelőtt annyi szenvedéllyel hitt és vitatott. Nincs más világ. A test elporlad. A lélek eloszlik, mint a pára. Fianak

elvesztése visszaadta hitét. A fiát látnia kell, akár élve e földön, akár az alvilágban. Ezután sir a lelke.

— Van más világ, kell lennie másvilágnak.

Látton kell a fiamat, tör ki a keserűség naponként a szívéből.

Eteoklesnek világosságot gyújtott a lelkében az a fogadás, melyet Bion ajánlott fel neki. Ismerte barátja szenvedélyét, melylyel a tulvilág kérdésén függött. Meg volt győződve, hogy Bion az alvilág bejáratát indult fölkeresni.

Elindult tehát, hogy barátját fölkeresse. Atyjától azzal vált el, hogy Achaiába megy rokonait meglátogatni.

Utközben ezer kétség gyötörte. Sejtelve sem volt arról, hogy milyen az alvilág bejárata. Megközelíthető-e? S ha igen, be lehet-e azon jutni? S ha Bionnak sikerült bejutnia, vissza tudott-e jönni? Hiszen ember onnan még ki nem jutott legfeljebb, ha isten szülte volt.

Nagy fáradsággal eljutott a Taenarum-hegy-fokhoz. Az emberek igazították utba. Reszkető szívvel közeledett a szikla-mélység felé. A mélység fölött megállott s lenézett az alvilág tornácába. Sötét levelű fák terpeszkedtek az oldalain. A fenéken tó feketéllett s az egész katlant hosszú szárú fű lepte el. Valóban a halottak szomorú

birodalmának az előtornáca. Élő lény nem járt itt soha. Nem messze az egyik szilfa mellett ut vezet lefelé. Eteokles néhány lépést tesz lefelé. A szilfa derekába kapaszkodva letekint a mélységbe. Borzadva látja, hogy mélységben egy ember fekszik. Teste kiálló szírtén nyugszik. Még egyszer letekint s a halottban felismeri Biont.

Néhány pillanatig meghatottan áll ott. Szempilláin köny rezeg. Azután lehajol, marokra szedi a kavicsos földet s szórja a halottra. El van temetve. Így eljuthat az alvilágba, ha élve nem, hát holtan.

Sziporkák.

— Hogyan lehetséges az, hogy ez a fiatal ügyvéd, a ki már egy éve jár a Timárek házába, még mindig el nem jegyezte magát? Pedig hat eladó leány van a házban!

— Óh, az fényesen védi magát!

Háziaszony (az új szakácsnéhoz): Szörnyű, milyen elegánsan öltözködik maga Viki! Bizony még majd nem fogják tudni, hogy ki itt az asszony és ki a szakácsné!

— Óh nem, nagyságos asszony, a főztünkről megismerik azt biztosan.

Meggyőződésünk szerint ugyanis, hasztalan sugárzik ki a törvények minden szavából a legtisztább hazafiság, minden mondatából a legmélyebb bölcsesség, minden intézkedéséből a legemberibb jóakarát, mindez holt betű marad csupán, ha a törvények és rendeletek végrehajtásánál a fogantató közegekben hiányzik a szigorú kötelezőerő s az ezzel járó lelkiismeretes pontosság, hiányzik azon lélekemelő tudat, mely szerint minden köztisztviselőnek legnemesebb hivatása teljes odaadással szolgálni az összeség közjává, támogatni és előmozdítani az egyekes boldogulását.

A mi nézetünk szerint az olyan köztisztviselőben, a ki csak azért lépett a közigazgatási pályára, mert más pályán kenyérkeresetet találni és megélni nem tudott, s a kinek minden törekvése csak oda irányul, minél gyorsabban emelkedni rangban és fizetésben, s minél könnyebben biztosítani lehetőleg nagyobb nyugdíjat, ellenben hivatalának lelkiismeretes vezetését, munkakörének pontos betöltését, másodrangú és mellékes kérdésnek tekinti, nem fogamozott meg a valódi magyar hazafiságnak és jellemnek csirája sem, az nem tudja, nem érti, nem érzi mivel tartozik minden igaz magyar ember a magyar állam fennállásának s még inkább minden magyar köztisztviselő, a magyar faj államfentartó nemzeti fölénységének!

Nem elég valakit, akár pajtáskodásból, akár a hatalom erejével valamely állásba bejutatni, hanem első köteleesség lelkiismeretes mérlegelni azt, vajjon van-e benne elég tudás, akarat és erő, teljesíteni munkáját, méltón betölteni állását, megoldani feladatait s elvégezni a rá bízottakat, mert a mindent élesen megfigyelő s behatóan bíráló közvélemény előtt semmi sem rontja le nagyobb mérvben a hatóságok tekintélyét és semmi sem csökkenti erősebben a törvények iránti tiszteletet, mint azon tapasztalat, hogy a közhivatalokat arra se nem méltó, se nem alkalmas egyének foglalják el, holott minden köztisztviselőnek tudnia kellene, hogy a törvények holt betűi az ő működése által nyernek életet, a törvények célszerűsége, az ő tevékenysége által lesz valóssá és az ő eljárásának minősége nyomán nő vagy pusztul a hatóságok tekintélye s a törvények iránti tisztelet.

Két évvel ezelőtt, az alkotmány küzdelem befejeztekor, mi függetlenségi és 48-as pártiak azt remeltük és hittük, hogy Nyitramegyében is bekövetkezik a megújulás korszaka, melyben megszűnik közöttünk minden ellentét, széthuzás és viszály, elfoglalja helyét a hazafias egyetértés, mely versenytevékenységre serkent minden igaz magyart s kivézi majd mindenki a maga részét azon nemes munkából, mely a népnek jólétével, hazánk teljes önállóságának és függetlenségének kivívásához vezet.

Remeltük és hittük, hogy a hatalom gyakorlása és kezelése nem fog önkényszerűen összpontosíthatni, hanem a minden felsőbb nyomástól mentesen, szabadon kialakuló többségek akaratához simul, s ezáltal mindenkit a közügyek iránti érdeklődésre, a közügyekben való résztvevésre buzdít.

Remeltük és hittük, hogy mindazok, a kik az alkotmány-küzdelem idején ellenünk a homloktérben és a sötét háttérben konokul harcoltak és nem állottak az általunk védelmezett alkotmány letérésére a törvényszegések és erőszakoskodások gonosz legyvereihez is nyulni, Nyitramegye közéletében háttérbe vonulnak s ha ezt nem teszik, háttérbe szoríthatnak, mellőzhetnek s e vármegyénél sem állást, sem kenyeret, sem befolyást, sem hatalmat többé nem nyernek.

Mindezen reményeinkben — sajnos — keservesen csalódtunk!

A főispán ur iránti mély tiszteletünk és őszinte bizalmunk az oka, hogy a tárgynak további taglalásába ez ünneplő órában nem bocsátkozom.

Tisztelt Közgyűlés! A vármegyei közéletet a vizre bocsájtott hajóhoz hasonlítom; lehet ennek szerkezete még oly tökéletes, lehet a legénység munkája még oly fáradhatlan, mindezek dacára zátonyra kerülhet a hajó, ha kapitánya téves irányba, rossz utakra tereli. Reményeljük, hogy vármegyénk hajója Óméltóságában a Főispán Urban egy oly kapitányra tett szert, a kinek hazafias és bölcs vezetése és kormányzása mellett elérünk a közmegelegedés kikötőjébe, szabadon, csupán a törvények által korlátolva, gyakorolhatjuk alkotmányos jogainkat és testvéri egyetértéssel végezzük azt a munkát, melyre vármegyénk jólétének s

a magyar haza erejének, hatalmának és dicsőségének szüksége van.

Ezen reményben szívélyesen és bizalommal üdvözljük Óméltóságát a Főispán urat.

Mérey beszédét, a jelen volt darabontok lesujtva hallgatták halotti csendben, melyet a közgyűlés hazafias elemei a világerő sem törtek volna meg, hogy a zúzó beszédnek minden szava, teljes erejével érvényesüljön, de a végén aztán orkászzerű éljenzésben adtak kifejezést helyeslők és lobogó lelkesedéseknek.

A Pártszövetség érdemes alelnöke a függetlenségi párt nevében beszélt, de a mit a vármegyei állapotokról mondott, azzal a néppárt álláspontját is kifejtette. Kitűnt ez rögtön dr. *Franciscy* Lajos felszólalásából, a ki Mérey beszédére imígyen adta meg a visszhangot:

Méltóságos Főispán Úr!

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Az ünnepi hangulatnak azon kifejezéseivel, melyekkel az előttem szólott igen t. törvényhatósági bizottsági tag urak Méltóságod székfoglalásának öröndetes tényét és alkalmát kiemelték és méltatták, a *Nyitramegyei Néppárt* nevében bár csak rövid néhány szóval, de a legszivesebb készséggel csatlakozom.

Vármegyei közéletünknek nagyérdemű régi bajnoka, *Mérey* Lajos t. barátom, kifejtette azt az álláspontot, melyre a nyitramegyei volt Ellenzék, a jelenlegi Pártszövetség, a szövetséget országgyűlési pártok és nemzeti kormányunk uralomrajutásának első pillanata óta helyezkedett.

Ez az álláspont egy szemernyre sem különbözik attól az állásfoglalástól, mely az alkotmányunk ellen intézett merényletek idején, politikai működésünknek sarkpontját képezte. Tisztelni és sérthetetlen épségben fenntartani az alkotmányos rendet; megbecsülni, segíteni és emelni azokat, akik ehhez a renhez, nemzeti és állami életünknek ezen nélkülözhetetlen védőbástyához állhatatos hűséggel ragaszkodtak és annak védelmében kitérték; érvényt szerezni minden téren a jog, igazság és törvény követelményeinek; életképes és erőssé tenni a törvényhatósági önkormányzatot nem csak az alulról jövő ellenes áramlatokkal szemben, minők a nemzeti törekvések és mozgalmak, hanem bármely oldalról eredő támadások ellenében is: ez volt a mi törekvésünk, ez volt politikai életünk légköre a nemzeti ellenállás napjaiban és ez ma is a közéletben való részvételünk s tevékenységünk alapprogrammja.

Hát adunk a Gondviselésnek, hogy ezen törekvésünkben nemzeti kormányunkra bizton támaszkodhatunk. A koalíciós politikának alapelveit és vezérirányát kormányunk a vármegyékben is hiven akarja követni és követi is.

Ennek fényes bizonyítéka a királyi kegynek az a ténye és az a kormányintézkedés, mely Méltóságodat ezen nagy vármegye élére állította, a mely vármegyében a régi Ellenzék a koalíciós politika kitarító és mindig egyenes utakon járó hívének vallja magát.

Nyitramegye Néppártja, mint a régi Ellenzék egyik tagja nevében örömmel és tisztelettel köszöntöm Méltóságodat és kívánom, hogy működését a Mindenható szülő vármegyénk üdvére és a hazai közélet javára áldásossá és sikeressé tegye!

Miután még a közgyűlés Rudnay Alajos indítványára elhatározta, hogy a főispán beköszöntő beszédét egész terjedelmében jegyzőkönyvbe iktatja, gróf *Wilczek* Frigyes főispán a közgyűlést beakasztotta.

A beiktatás alatt a karzaton előkelő hölgyközönség foglalt helyet, mely a főispán bájos, fiatal nejét, a ki szintén jelen volt az ünnepségen, két oldalról virágkoszorúként fonta körül.

Üdvözlő küldöttségek.

A beiktató közgyűlés után a főispán az üdvözlő küldöttségeket fogadta. Elsőnek a katolikus papság tisztelt gróf *Batthyány* Vilmos püspök-koadjutor vezetése alatt. A püspök üdvözlő szavaira a főispán meleg hangon válaszolt, hangsúlyozván annak az együttműködésnek szükségét, mely a társadalom és a haza szolgálatában az egyházat és az államot egymásra utalja. — A tisztelgésben a nyitrai és az esztergom egyházmegyei papság együttesen vett részt, szám szerint 54 en.

Sorban következtek ezután az evang. református felekezet, az izraelita hitközség, a honvédközös és csendőr tisztikar, melyet *Czech* József vezérőrnagy vezetett, a királyi bíróságok *Sándor Géza* törv. elnök vezetése alatt, a vármegyei törvényhatóság és tisztikar *Turchányi Ödön* alispán vezetésével, az állami tisztviselők *Győrbíró Samu* pénzügyigazgató, a főgymn. tanári kar *Horváth Sándor* c. főigazgató, a városok *Faschler Ferenc* polgármester vezetése alatt, a körjegyzők, az egyesületek: a F. M. K. E., a nyitramegyei gazdasági egyesület *Mezey Gyula* kir. tanácsossal, a nyitrai katolikus kör *Jeszeuszky Alajos* apátkanonokkal, a nyitrai keresztény szociális egyesület *Szteszkál József* kanonokkal, a nyitrai ipartestület *Sáffár József* h. elnökkel az élén stb.

A díszebéd.

Az installáció befejező ünnepsége a 300 terítékű díszebéd volt, melyet a főgimnázium tágas és ez alkalomra nemzeti szín- s virágdíszbe öltözött tornatermében adott a főispán.

A ki pusztán az ősi magyar szokást nézte a tényben, bizvást elmondhatja, hogy nem volt része sikerültebb áldomásban, mint a minő a költséges fényvel rendezett díszebéd volt. A ki azonban arra várt, hogy a fehér asztalnál a politikai élet éles ellentétei is elsimulnak, csalódott. A hivatalos felköszöntők akaratlanul is elárulták, hogy Nyitravármegyében a közelmúlt politikai bűnei sok bajt fognak okozni. Gróf *Wilczek* Frigyes főispán emelkedett fel elsőnek szólásra, lelkes és fenkölt beszédben éltetve az első magyar embert, kinek alkotmány szerete Európa szerte csodálat tárgya. *Ajtics Horváth* Dezső a főispánt köszöntötte fel. Felköszöntője azon nehéz feladatokra célzott, melyek a vármegyei kormányzatra várnak s a közelmúlt nagy csalódásai miatt bizonyos aggodalommal szolt a jövőről. A rossz lelkiismereteket kellemetlenül érintette e hang s zajongva igyekeztek azt elfojtani. Am *Horváth* Dezső erőteljes szónoki talentumát, az egész termet betöltő csengő hangját ép oly sikertelen törekvés volt elnémtani, mint lelkiismeretük szavát. Utána *Rudnay* Alajos mondott felköszöntőt a koalíciós kormányra, mely a vármegyében például szolgálhatna a pártpolitikai ellentétek mellőzésével óhajtott együttműködésnek. Mintha csak amnestiát kért volna pártja számára. *Árpási* Imre emlékeztet meg ezután a szomszéd és társ vármegyék küldöttségeiről s általán a vendégekről, mire *Majláth* István barsi alispán válaszolt a főispáni székfoglaló beszéd nagy jelentőségű politikai irányelveit méltatva. *Kubinyi* Endre csinos beszédben a főispán családjára emelt poharat. Kell — úgy mond — hogy az egész vármegye osztatlan tiszteletében részesüljön azon köteléknél fogva, hogy a család feje a legkiválóbb egyéni tulajdonokkal a vármegye javának szenteli politikai tevékenységét. A díszebéd szépséghibája *Szathmáry* István tőszta volt. A turul madárban jelképezett nemzeti tradíciókról beszélt, melyekhez az ezerév folyamán soha egy tisztviselő sem volt hűtelen. Mintha a darabont-éra a *Csillaghy*-féle installációval, a tisztviselők kapitulációjával s más ilyen dolgokkal nem is ezen ezredévben folytak volna le. Harsogó zúgás fogadta az elsólast s a zaj nem is csillapult, míg a szónok le nem ült. Végül *Sántha* Imre főispáni titkár fölolvasta az üdvözlő leveleket és táviratokat, köztük gróf *Edelsheim*

Gyulai Lipót levelét. Száze főszolgabíró is szót emelt Horvát Sándor főigazgatót éltetve. Az ebéd egyébként a legjobb hangulatban folyt le s a vendégek öt óra tájban oszlottak szét.

Ujdonságok.

Nemcsek Ferenc.

A fájdalom mély érzésével adunk hírt *Nemcsek Ferenc*, nyitrai prépost kanonok elhunytáról.

Halála nem lepte meg azokat, a kik hosszabb időre visszanyúló betegeskedésének fázisait ismerték, de mindenkit gyászba borított.

*Nemcsek Ferenc*ben egy egyeneslelkű férfit, puritán jellemű papot és nemes emberbarátot veszítettünk. Lelkének őszinteségét nem rejtette a diplomatikusan finomság leple alá, a mily becsületességű, ép oly nyílt szavú ember volt, szókimonadásával nem egyszer elevenbe vágott, de nem sértett, mert minden szavának élet a lelki jószágából ki-kitörő nemes érzés tömpította meg.

Hosszú, 40 éves lelkipásztori működése alatt mindenütt megnyerte hívei szeretetét, a kik benne jóakaró atyjokat, leghibebb tanácsadókat tiszteltek. Bár az erkölcsi fegyelmet erős kézzel tartotta fenn, a nép mégis bizalommal közeledett és hűséges szeretettel ragaszkodott hozzá.

Paptársai becsülték és szívesen látták őt körükben, mert a hol *Nemcsek Ferenc* megjelent, onnét számúzve volt az unalom. Szerette a tréfát, az évelődést, melynek derűje alatt nem egy komoly gondolatot, megjegyzést és bíráló szót vetett a társalgás medrébe.

Kanonokságának éveit a közügyek iránti meg nem szűnő érdeklődésre és a jótékonyág gyakorlására használta fel. A néppártiak mindvégig odaadó, lelkes híve volt, tevékeny és áldozatos részt vett a párt céljainak előmozdításában s köztudomású, hogy a nyitrai régi Ellenzék, a mai Pártszövetség évek során át a boldogult prépost-kanonok házában tartotta értekezleteit, a hol mindenkor szíves, barátságos otthonra talált.

Nagyszámú szegény sorsú rokonságának segítségén kívül, nagylelkű adományokkal támogatta szülőfalujának Nyitra-Szucsányiak templomát, melyre 16.000 koronát meghaladó összeget, és iskoláját, melyre 6000 koronát áldozott. Bőkezű mecenása volt a nyitrai keresztény szociális egyesületnek, ezt az egyesületi ház építésénél 2000 K.-val segítette.

Nemcsek Ferenc a legutóbbi időig jó egészségnek örvendett. Két-három hónap előtt azonban betegeskedni kezdett s folytonosan nagy gyengeségről panaszkodott. Állapota hol jobbra, hol rosszabbra fordult, e hó 5-én éjjel azonban szel-hűdés érte, mely őt beszélő képességétől és eszméletétől úgyszólván teljesen megfosztotta. Ettől fogva már csak halálkísértés volt az élete, míg végre e hó 10-én a halál megváltotta szenvedéseitől.

Életrajzi adatait röviden a következőkben foglaljuk össze.

Nemcsek Ferenc 1832-ben született Nyitra-szucsányban szegényebb sorsú földműves szülőktől. Tanulmányait Nyitra-n elvégezvén, felvételt a nyitrai papnevelőintézetbe, melynek egyik legszorgalmasabb növendéke volt. 1859-ben pappá szenteltetett fel, s miután az egyházmegye több helyén, így Pruszkán, Bolessán segédlelkészi minőségben működött, még mint fiatal pap elnyerte a trencsén-hosszúmezői plebániát. Innét néhány évi buzgó lelkipásztorokodás után átment Alsó-ricsóra, a hol 1891-ig működött, a mondott évben megkapta a rajeczi plebániát, melyet kanonokká való kinevezéséig 1899-ig vezetett. 1905-ben a király adoni c. préposttá nevezte ki.

Az elhunytat f. hó 12-ikén reggel temették nagy részvét mellett, temetésén résztvettek a m. kir. honvédtisztikar képviselője, a nyitrai egyesületek, az intézetek, igen szép számban volt képviselve a Nyitrai Pártszövetség, melynek sok tagja a temetés miatt maradt Nyitra-n a főispáni beiktatás után. A szertartást gróf Batthyány Vilmos püspök-koadjutor végezte.

Az örök világosság fényeskedjék neki!

Kinevezések. A király roskoványi *Roskoványi Dezső* honvédszázados, bold. Roskoványi Ágoston nyitrai püspök unokaöccsét József főherceg szolgálattevő kamarásává nevezte ki. — Nyitrai főispánja *Jaksics Jenő* vm. aljegyzőt tb. árvaszéki ülnökké, dr. *Vajda Emil*, dr. *Turcsányi László* járási orvosokat vm. tb. főorvosokká, *Szecsény Keresztély* Ferenc közigazgatási gyakornokot tb. szolgabíróvá, *Thuróczy János* végzett jog-

hallgatót közig. gyakornokká nevezte ki. — A pénzügyminiszter által *Obermayer* András galgóczi adóoszt. adóhivatali segédéé lón kinevezve.

Áthelyezés. Vrana Ilona m. kir. posta-és távirtd. kiadó további szolgálattételre Nyitra-ról érsekújvárra helyeztetett át.

Eljegyzés. *Lóry* Jenő jegyet váltott *Streichhammer* Józsa úrhölgygel, *Streichhammer* Antal nyitrai birtokos bájos leányával.

Hymen. *Miksz* Ferenc, budapesti m. kir. postatiszt, tartalékos honvédhadnagy, a nyitrai postafőnök fia, e hó 9-én Ujvidéken örök hűséget esküdött *Pekló* Etuskának, *Pekló* Jakab ottani jó hírnevű építész bájos leányának.

Meghívó. A trencsénmegyei néppárt tagjai tisztelettel felkérnek, hogy a május 20-án délután 6 órakor Trencsénben tartandó értekezleten megjelenni sziveskedjenek. *Az elnökség.*

Érettségi vizsgálat. A helybeli főgimnáziumban az érettségi vizsgálat írásbeli része május hó 18., 19. és 20. napján tartatik meg; a szóbeli vizsgálat június hó 19-én kezdődik. A m. k. vallás- és közoktatásügyi miniszter legújabb rendelete értelmében a jelöltek a görög nyelvből is tehetnek szóbeli vizsgálatot. Erre a főgimnáziumban ez idén egy tanuló, név szerint *Sztránszky Jenő* jelentkezett.

A főispán látogatásai. Gróf *Wilczek* Frigyes főispán beiktatása után péntek reggelig maradt székhelyén, honnan Budapestre utazott. Itt tartózkodása alatt számos hivatalos ügy elintézése közben látogatásokat tett szerdán délután *Thuróczy* Vilmos, v. b. t. t. nyug. főispánnál, elődjénél *Markhot* Gyula, nyug. főispánnál *Nyitra-Ivánkán* és *Mérey* Lajos országgyűlési képviselőnél *Felsőkörményben*; csütörtökön délután pedig a városban *Schultheisz* Emil honvéd ezredes, ezredparancsnoknál, *Juhász* Vince nyug. kir. ítélő táblai bírónál, *Györfő* Samu pénzügyigazgatónál, dr. *Csernyánszky* Aladár kir. ügyésznel, *Kregczy* József kir. járásbíróval, *Polinszky* Emil főmérnök és az államépítészeti hivatal főnökénél, *Takács* Béla kir. tanfelügyelőnél, *Faschler* Ferenc polgármesternél és *Rédeky* Géza rendőrkapitánynál.

Nyitrai megyei tavaszi közgyűlése. Gróf *Wilczek* Frigyes főispán Nyitrai megyei tavaszi közgyűlését f. hó 29-re tűzte ki. A közgyűlés enormis tárgysorozatot (222 pont) ölel fel. Néhány közjogi és több gazdasági ügy mellett helyi vonatkozású, összekocanásra alkalmas kérdések is vannak szőnyegen, ilyen a vágsellyei járás székhelyének áthelyezése. — Az állandó választmány május hó 27-én d. e. 10 órakor tartja ülését.

Steiner Gyula könyve. *Steiner* Gyula ny. vármegyei főjegyzőnek lapunkban is már jelzett „A vármegyei közigazgatás multja, jelene és jövője” című könyve, most hagyta el a sajtót. A 12 nyomtatott ivre terjedő mű történeti áttekintést nyújt a vármegyei közigazgatásról, azután a közigazgatás mai állapotát és újjászervezését tárgyalja. Úgyes tollal megirt, rendszeres munka ez, melyben a laikus is sok érdekest talál és melyből a szakember is tanulhat. A könyvet, melyre még visszatérünk, lapunk t. olvasóközönségének a legmelegebben ajánljuk. Ára 6 korona. Megrendelhető Nyitra-n, *Huszár* István könyvkereskedésében.

Adókiivetés. A nyitrai városi adókiivető bizottság folyó hó 18-án reggel 8 órakor kezdi meg működését. A bizottság elnöke *Crausz* Vince, tagjai: *Freissberger* Viktor, *Huszár* István, dr. *Kürth* Dávid, *Verebely* Géza.

Apróságok a főispáni beiktatásról. A főispán Érsekújvárig nejevel szül. *Latinovics* Mártha úrnővel jött. A grófnő néhány rövid de szívélyes szót váltván a pályaudvaron megjelentekkel tovább utazott Póstyénbe, honnan kocsin folytatta útját Moravánba *Zedwitz* Utz grófhoz, kinek neje, *Iphigénia* grófnő, a főispán nővére.

Az érsekújvári nyitrai vonalon útközben váratlan ovatióban részesítette a főispánt *Nagysurány* és *Komjáth* község polgársága. *Nagysurányban* 2—300 főre tehető lelkes sokaság várta az új főispánt *Bihary* Géza jegyző élén. A jegyző

szívből fakadó beszéddel üdvözölte a főispánt, *Frideczky* Béla főszolgabíró kis leánykája pedig virág bokréttát nyújtott át. Gróf *Wilczek* szívélyesen köszönte meg a tiszteletére megjelenteknek a szónokok által tolmácsolt üdvözlést. *Nagysurányban* a vonat 10 percig állt, ezt az időt a főispán arra használta fel, hogy magának többeket bemutatott s a tovább indulásig velük elbeszélgetett. A vonat zeneszó kíséretében hagyta el a nemzeti színű lobogókkal feldíszített vasuti állomást. *Komjáthon* ugyancsak 2—300 főnyi közönség várt a főispán vonatára, köztük az iskolás gyermekek vezetőikkel. *Horváth* plébános üdvözölő szónoklatára a főispán szívesen válaszolt. Itt is virágsokrot adott át egy fehérbe öltözött kis leány a főispánnak. A grófnak a plébános többeket bemutatott, mire jel adatván az indulásra, a vonat innen is zeneszó hangjai mellett indult tovább. Pontosan érkezett a vonat 11 óra 22 perckor a vármegye székhelyére, itt is virággal fogadták a főispánt, mit titkárjának neje, *Sánta* Imrénéől szíves szavak kíséretében fogadott el.

Wilczek gróf déiben *Bende* Imre püspöknel ebédelt, vacsorára gróf *Batthyány* Vilmos püspök-koadjutor hívta meg.

A főispán neje, a ki hétfőn reggel sógornéjával, *Zedwitz* Utz grófnéval kocsin érkezett Nyitra-ra Moravánból, a beiktató közgyűlés után a nyitrai katolikus Növendő egyesület tiszteletét fogadta. A hölgyek, a kiket *Juhász* Sándorné vezetett, pompás virágbokréttával kedveskedtek a főispánnak, a ki nemsokára ezután *Zedwitz*-Utz grófnéval együtt elutazott.

Dr. Tóth János síremléke — elkészült. Lapunk mai számához csatoltan veszik olvasóink dr. *Tóth* János síremlékének fényképnyomatát. Az emlék a görzi temetőben folyó évi április hó 6-án állítottatott fel. A 3 méter magas fekete svéd gránitból készült, goth stílusú csücsívben végződő kő csodás fényvel ragyog a délidéki nap sugárkoszorújában. A csücsív alatti felső tömbön körfényvel átfont kereszt díszleg, míg egy másik, úgynevezett áldás-kereszt az arany felirat felett vésődött be a kőbe. A felirat alatt a felső és alsó tömböt elválasztó szélen, arany mezőben virágtartó alakú bevésített ábra látható, melyből babérlevelek nyulnak ki és repkény-lombok húzódnak fel. A kő alaptömbén aranyozott karra rácsavart stíluszerű bronzlámpa áll, mely évenként háromszor gyújtatik meg: halottak napján, az elhunyt halálzásának évfordulóján (júl. 7.) és *Ker. Szt. János* ünnepén, (júl. 24-én). A sirt fehér kőlap fedi, mely körül rózsák, gyöngyvirágok, nefelejtsek, babér és ciprus-lombok képeznek pompás keretet. Ezt egy kökeret övezi, melynek felső lapjába két oldalról gazdag bronzdíszes bíró 4—4 vasoszlop illeszkedik be. Az oszlopokba mesterművű lánc kapcsolódik, ez a sírhely korlátja. Szemtanuk állítása szerint, e síremlék a görzi temető egyik legszebb ekkésége. Az egész emlékmű 2219 koronába került. A kik a kegyeletnek ezt a szép és megható alkotását lehetővé tették, fogadják ez alkalommal is leg-hálásabb köszönetünk kifejezését.

Elfeledett szobor. A bold. Szűznek a nyitrai törvényszéki palota előtt felállítandó szobrára újabban *Misik* Károly 10 kor. adományozott. Hozzáadva az április 26-iki számban kimutatott 3667.74 kor.-hoz, lesz főösszeg 3677.74 korona. Isten fizesse meg.

Mikor alakul meg a Népszövetség Nyitra-n? Május 24-én lesz — mint *Bpestről* értesítenek — a népszövetség IV. agitációs vasárnapja. Százra menő község alakul ismét a nagy kath. tábor szervezett csapatává, ezer és ezer hívő csatlakozik ismét az országos katolikus népszövetséghez. Nyitra ezidő szerint még nincs köztük, de úgy tudjuk, hogy az előkészület már megindult és pedig az arra leghivatottabb tényező, a kath. kör által. Nyitra-n jó talaja van a keresztény Magyarország restaurációját célzó szervezkedésnek, mutatja a patronage s a munkás egyesület. Csak azon osztály szervezetlen, melyre leginkább szükség volna a ker., illetve kath. érdekeknek, az

üdvös mozgalmak irányítására hivatott értelmi osztály. Ne hagyjuk tehát abba a népszövetség tervét, ne is késedelmezzünk. Hiszen az egész országban itt a 12-ik óra a szervezkedéshez.

Városi közgyűlés. Nyitra város képviselőtestülete a hó 27-én közgyűlést tart. A közgyűlést tart. A közgyűlésre több fontosabb tárgy kerül megbeszélés végett, a tárgysorozat megállapítása azonban még nem nyert befejezést.

A nyitrai keresztény nőegyesület közgyűlése. E hó 12-én, a nemház tanács-teremben Thuróczy Vilmosné elnökle alatt, rendez évi közgyűlést tartotta a nyitrai és vidéki szegénysegélyző keresztény nőegylet. A közgyűlés tárgyat az egylet múlt évi tevékenységéről szóló elnöki jelentés, a pénztári számadások megvizsgálása és helybenhagyása, valamint a számadók részére a felmentés megadása képezte. Úgy az elnöki jelentést, valamint a pénztári számadást is a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel tudomásul vette és elfogadta s számadók részére a felmentvényt megadta. Az elnök az előterjesztését, hogy minden nőegyleti tag még egy új tagot igyekezzék az egylet zászlaja alá toborozni s ez által a jótékonyaságnak tágabb teret nyújtani, elfogadták s a tagok tehetségük szerint e téren való legbuzgóbb működésre kötelező ígéretet tettek. Az egyesület vagyona 1907. év végén 67,271 kor. 94 fillér, mely részint ingatlan, részint pedig kamatozó készpénz és értékpapír. Az egylet múlt évi kiadásai 20,364 kor. 69 fillért, bevételei pedig csak 17,364 kor. 69 fillért tettek s így az alapvagyonból 3000 koronányi összeg pótoltatott. Az egyesület 24 árva fiút és 27 árva leányt teljes ellátásban és nevelésben, továbbá 12 elagott nőt teljes ellátásban részesített. Naponta ebéddel látott el nyáron 50, télen pedig 70 szegényt; rendszeres havi segélyben részesített 400 szegényt; időközi rendkívüli segélyt pedig 120 szemérmes szegénynek adott. Az egylet jelenleg a 31 alapító tagon kívül 190 rendes taggal bír. E néhány adat is fényesen illusztrálja az emberszeretet azon áldásos munkáját, a melynek a serdülő szegény gyermek emberré való nevelése s az agg kor végső napjainak a nélkülözéstől való megóvása körül keresztényi szeretettel s oly önfeláldozóan működik. Vajha a vezető elnök buzdító szavai viszhangra találjanak a közönség szívében s az egyesület kötelékében minél számottevőbb segíteni igyekezzenek azt a magaslatot, melynek megvalósításában a keresztény nőegylet évről-évre mind nagyobb buzgalommal törekedik.

M.

A Willand testvérek nagy cirksza négy előadásával rendkívül élvezetes estét szerzett a nyitrai közönségnek. Sokan már Pestről ismerték fényes készletét, kiváló erőit s nem csak sokat ígérő, de valóban meglepő programját. Úgy szólván az egész Nyitra ott volt estén. Legtöbbször napról-napra ott voltak. A két Willand testvér új és új kitűnő mókái a kitűnően dresszírozott s nagyszámú ló páratlan mutatványai, a zenekar szerepéhez idomított négy elefánt a négy méteres támaszték nélküli létra tetején álló kis fiú fején a még kisebb leánykával, a biciklivel megtett balalugrás, a művészies márvány-szobor alakítások stb. mindenkinek annyi élvezetet nyújtottak, hogy észre sem vette az előadás hosszú tartamát. Nem csoda, hogy az óriási terjedelmű helyiség minden nap zsúfolásig megtelt 2-3 ezerre menő néző közönséggel. De az már csodálatos hogy a szegény Nyitra város, melyben, mint valaki megjegyezte, véres kard körülhordozásával sem sikerülne jótékony célra 1000 koronát összehozni, négy nap alatt 15-20 ezer koronát költött szórakozásra.

A váralja utca kövezése. Lapunkban többször szóvá tettük már ezen ominózus s a végtelenségig húzódó ügyet s újabb értesüléseink valóban igazolják azon feltevésünket, hogy a kikövezés talán csak évek hosszú sora múlva válik tényré. A városi képviselőtestület ólomlábban járó intézkedéseinek folyamánya, hogy a már aktuálisá vált dolog ismét a hivatalos fórumok hosszú útjára terelített s jelenleg a kikövezést még az okból nem lehet foganatosítani, mert a városi

képviselőtestület e tárgyban egyszer már hozott s jogerős képviselőtestületi határozatát megmástotta s újabb határozatában az utcát nem földalatti csatornázás létesítésével, hanem a felületen folyó nyílt csatornák fentartásával óhajta keresztülvinni. Ezen határozatát azonban úgy a műszaki szakértő, valamint a közegészségügyi törvényeket tisztelő néhány képviselőtestületi tag megfellebbezte, s az ügy már e hó 6. óta a vmegyénél van, a Váralja-utca pedig döglétes, bűzös és undorító levegőjével még sokáig veszélyeztetni fogja a közegészséget.

A Vág áradása. A felső Vágba torkoló patakok áradása nagyon felduzzasztotta a folyó vizét. A múlt hét elején megáradt folyó már a töltéseket is áthágta helyel-közel; sőt néhol a vasuti sínek is víz alá kerültek. Minthogy azonban az esőzés megszűnt a felvidéken, az ár gyors levonulását várhatjuk.

Zászlószentelés. A báni kath. legényegyesület 1908. május 31-én, vasárnap, Zamaróczy Jánosné úrasszony zászlóanyasága mellett zászlószentelési ünnepélyt tart. Az ünnepély sorrendje: Szombat, május 30-án, a vendégek fogadása a pályaudvaron. Vasárnap, május 31-én reggel 8 órakor gyülekezés a helybeli iskola nagytermében. 9¹/₂ órakor a zászlóanya ünnepélyes meghívása. 9³/₄ órakor díszfelvonulás a plébániai templomba. 10 órakor szent mise és az egyesületi zászló megszentelése. 11¹/₂ órakor a díszmenet visszatér az iskolai helyiségbe a megtartandó díszgyűlésre, melynek tárgysorozata a következő: 1. Hymusz. Előadja az énekkar. 2. Megnyitó. Tartja Kutvaszer István díszelőnök. 3. Alkalmi beszéd. Tartja Jánoky-Madocsányi Gyula orsz. képviselő. 4. Ének. Előadja az énekkar. 5. Alkalmi beszéd tótul. Tartja Turcsin Antal plébános, volt elnök. 6. A szegbeverés folytatása. 7. Szózat. Előadja az énekkar. A díszgyűlés után 1 órakor bankett az uradalmi kert helyiségében. Egy teríték ára 3 kor. 20 fillér. A banketten résztvenni akaró igen tisztelt vidéki vendégek legalább május 25-ig szíveskedjenek abbéli szándékukat bejelenteni az egyesület elnökségénél. Délután tetszés szerinti szórakozások. Este 7 órakor színelőadás a Baron-féle „Nemzeti szállóban“.

A meggazdagodás titka. Alig van esztendő, hogy az „első“ nagytapolcsányi szeszfinomító részvénytársaság kisebb-nagyobb törvénybe ütköző vétségei után 10-50 ezer korona bírságot ne fizetne. De kiheverik a bírságokat — és török fejüket egy újabb stiklin. Ime egy újabb nyilvánosság vált, egy újabb felderített eset. A gyárba betölt vasuti teherkocsi súlya nyilvántartatik az üres szesztartályal. Megtöltötték a tartályt és az eset felfedezéseig elég ügyesen, a megtöltött szesztartályos vasuti kocsit 2 méter. vas súlyllyal is megterheltek úgy, hogy a szeszt átvevő mindig 2 métermáza szeszszel többet vett át súlyban, mint valóságban. Ennek az üzérkedésnek végre a nyakára hágtott Retteghy Sándor főbiztos, ki a manipulációt leleplezte. Most jön a per, bírság és — és egy újabb mesterkedés, míg újból rajta nem csúszik e derek társaságot. Es ezek még a kormánytól, a nemzeti kormánytól subvenciót is kapnak?! Ha az az érdekcsoport, mely kezében tartja a szeszfinomítót ily módon vagyonra, gazdaságra tesz szert, azon nem csodálkozunk, — csak azon áll meg az ember esze, hogy ilyent a mi birkatürelmünk még mindig elbir.

Pórlujárt feljelentők. Tíz nagytapolcsányi polgár nevük sajátkezü aláírásával a minap feljelentést intézett a nyitrai pénzügyigazgatósághoz, melyben részletes kimutatás volt arról, hogy Nagytapolcsányban egyes kereskedők és iparosok mily jövedelmet élveznek amely után adót is kellene fizetniök. Így a többek között egy fűszerkereskedő üzleti jövedelmére vonatkozólag azt írták, hogy évenként 24 ezer korona a tiszta jövedelme, egy másiknak 20 — egy harmadiknak 30-35-10-15 ezer stb. A pénzügyigazgatóság mindenekelőtt kiküldött szakközege útján a 10 aláíró hitelességet állapította meg. Majd jegyzőkönyvet vettek fel az esetről s a feljelentésben közölt kimutatásokat vizsgálták felül. Tülbuzgóság szüleménye volt a feljelentés, mert az adatok légből kapottak voltak — mint mondaná bizonyos újság. Azonban a feljelentés komikuma abban csúcsondott ki, hogy a 10 feljelentő közül az

egyik aláíró anélkül hogy tudta volna mit ír alá a feljelentésben, azt erősítette meg sajátkezü aláírásával, hogy neki oly tiszta jövedelme van, mely után legkevesebb 1500 korona adót kellene fizetnie — de eddig azt nem fizette. A pénzügyigazgatóság szakközege alapos vizsgálata után az illető vallomása helyben hagyatván, 1500 korona évi adóval terheltetett meg. Egy másik hasonlóképen. Tanulság ebből, hogy legjobb az egyenes, igazságos út s kerüljük embertársaink meggyanúsítását.

Hurokra került fosztogató Még mult hó 16-17 közti éjjel Babik János komjáti illetőségű napszamos éjjeli szállást nyert Aujesky József múmalomtulajdonos, nyitrai lakos istállójában Fuchs József morvaországi herélővel együtt. Babik bevárta, még hálótársa elaludt, s ekkor lecsúpte az alvó melléről ezüst óraláncát, kihúzta ezüst óráját s zsákmányával nyomtalanul eltűnt. E hó 10-én szemfüles rendőrségünk, midőn a tolvaj ismét megjelent a város területén, elfogta s átadta büntető bíróságnak.

Privigye példát ad. Abban ad példát, hogy ha egy község kath. jellegű iskoláját, melynél három tanítónő működik és ha ezen iskola vezetését át akarja adni szerzetesi tanítónők vezetésé alá, mikép kell eljárni? Fogas kérdés ez, mert az 1868-iki tanítói törvény a megválasztott tanerőt, ha abban szabályszerűen megerősítve lett, élethossziglanilag meghagyja. A privigyei három tanítónő pedig nem akart leköszönni állásáról, az orsz. nyugdíjintézet pedig nyugdíjat nem engedélyez, mert munkaképes mind a három tanerő. Az iskolát pedig már felépítették, a budapesti Margit-intézetől tanítókat kaptak — de ezeket nem tudták behelyezni állásaikba. Addig okoskodtak, míg egy szép májusi napon arra ébredtek fel a privigyeiek, hogy az egyik tanítónő egy orvoshoz, a másik egy gimnáziumi tanárhoz, a harmadik pedig egy földbirtokoshoz megy férjhez, szóval mindhárom odahagyják az iskolát és a kérdés megoldást nyert; jöhetnek a Margit-apácák.

Az üzérfej csinje Nagybeliczen. Zsámbokréthről írja tudósítónk: A Nyitravölgyben másról sem folyik a szó, mint arról a párját ritkító vakmerőségről, mely a nagybeliczi postahivatalnál, jobban mondva a levelgyűjtő szekrényénél történt a mult héten. Paska István nagybeliczi plebános egy újság számára cikket írt a Nyitravölgyében veszedelmesen graszáló zsidó korcsmákról. A cikk elkészítése után a nevezett község levelgyűjtő szekrényébe helyeztetette el a cikket terhelt levelet. És csodálatos, hogy a cikk nem jutott el a rendeltetési helyére, hanem legelőször Nagybeliczen olvasták kiskorú Schwarz Salamon kegyelméből, majd Zsámbokréthre, onnan Nagytapolcsányba Wittmann Pinkászhoz, Nalányban Grün Alfrédhez és végül a jó ég tudja, hogy hová került. Szó, ami szó, eddigelé a cikk levelet Nagybeliczen a postaszekrényből kilopták. Kinek állott érdekében a cikk ellopása? Loptak-e már máskor is onnan hasonló dolgokat? Kik lopják el a másnak szóló leveleket? Mind olyan kérdések, melyekre a bíróság fog felelni érdemlegesen. Tény az, bizonyos köröknek, bizonyos üzleteseknek érdekközlés áll a rideg, szomorú valóságnak eltussolása. Ez is egy adat a sok ezer közül.

A gazdák és a vasuti szállítás. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület közgazdasági szakosztálya ma délután gróf Zselemszki Róbert elnökle alatt látogatott ülést tartott, amelyen Szilassy Zoltán előadó ismertette az egyesületnek a vasuti szállítások reformja tárgyában már régebben a kereskedelemügyi miniszterhez intézett emlékiratát, nemkülönbén a miniszternek erre adott válaszát, amely csaknem valamennyi kérését a gazdáknak visszautasítja. Előadó indítványozza, hogy a miniszter leiratát ne vegye tudomásul az egyesület, hanem intézzen újabb felterjesztést, amelyben mutasson rá különösen a leirat tarthatatlan indoklására.

A betéti kamatláb mérséklése. A „Budapesti Közlöny“ szombati számában a Pesti hazai első takarékpénztár egyesület, a Pesti magyar kereskedelmi bank, a Magyar leszámítoló és pénzváltó bank, a Magyar országos központi takarékpénztár és az Egyesült Budapest városi takarékpénztár igazgatóságai közönségesen teszik, hogy az összes takarékbetéti könyvecskéknél a betéti kamatlábat folyó évi június hó 15-től kezdve további intézkedésig 3 háromnegyed százalékra szállítja le. A leszámítoló banknak ez intézkedése már május hó 23-án lép életbe.

gazdasági szakértelem fokozatos emelését főiskola felállításával az elsőfokú szakoktatásnak minden vármegyére kiterjedő szervezésével. Ritka egyértelműséggel jelöli ki az összes véleményt adó gazdaegyesületek ezeket a feladatokat mint olyanokat, melyeknek sürgős megoldásához az egész ország mezőgazdaságának beláthatatlan nagy érdeke fűződik. A „Köztelek” szerkesztője a gazdák kívánságainak erre a programmszerű megnyilatkozására erőteljes hangon hívja fel a képviselők figyelmét, megjegyezvén, hogy a gazdaság élet régi szükségleteinek kielégítését, megerősítését, mert a választási törvény reformjával kapcsolatos változások a gazdák közönség országos kérdések irányítására gyakorolt befolyását a jövőben kétségtelenül csökkenteni fogják. Ha csatlakoznak a közönség ebben a parlamentben, írja a „Köztelek”, akkor a gazdaság közönség sem tehetne mást, minthogy minden általános programtól és jelszótól függetlenül tisztán saját programja alapján választaná meg majd azokat, kik képviselőiként az országot kormányozzák.

Szivarka-hüvelyek forgalombahovatal. Az utóbbi időben ismételtelen előfordult, hogy dohányárusok és kereskedők az ellenük kincstári gyártmányokhoz hasonló szivarkahüvelyek forgalomba hozatala miatt megindított jövedéki vizsgálat alkalmával azzal érveltek, hogy az elkobzott szivarkahüvelyek tilos voltáról tudomással nem bírtak.

Ennélfogva a kereskedelmi és iparkamara figyelmezteti a kerületbeli szivarkahüvelyek árusításával foglalkozó kereskedőket, hogy 1887. évi XLIV. törv. cz. 27. §-a 100—2000 koronáig terjedő pénzbüntetés és a kihágás tárgyának elkobzása mellett szigorúan eltiltja a kincstár által dohánygyártmányainak csomagolására, felszerelésére és a szivarkák készítésére használt nyomtatványok és hüvelyeknek külföldről való behozatalát, birtoklását, áruba bocsátását és felhasználását is.

Tilos tehát az általános forgalomban levő, valamint a belföldi és külföldi dohánygyártmányok árjegyzékében felsorolt szivarkahüvelyek utántöltésének birtoklása és forgalomba hozatala még akkor is, ha azok a kincstár által forgalomba hozottaktól némi eltérést mutatnak.

A Vág szabályozása. Darányi Ignác földművelésügyi miniszternek vízi utainkat szabályozó javaslatában a Vág folyón eszközözendő rendezési munkálatok is helyet foglalnak. A Vágon folytatott tutajozás országos érdekűvé teszi a Vág rendezését, mert a tutajozás, míg egyrészt olcsó szállítással biztosítja a kiterjedt vágvolgyi és mellékfolyók erdőtermékeinek értékesítését, addig másrészt az ország nagyrészenek, az egész Dunavidéknek a Drávatorokig fenőfeszültségét látja el. Ez a tutajozás a Vág rendezetlen volta miatt nagy akadályokkal küzd, a melyek eltekintve a vele járó életveszélytől, azt helyenként sokszor megakasztják. Nem lehet továbbra elzárkózni, hogy a Vág Rózsahegyől, de legalább Zsolnától állami kezelés alá véssek. Ebből következik az, hogy évenként medertisztítást kell végezni s ennek költségeiről az állami költségvetésben kell gondoskodni. Szükséges ezenfelül árvédelmi töltések gondozása és fenntartása, a mederben folyton változó zátonyok eltávolítása, a folyó medrét állandósítani kell s arra kell törekedni, hogy a folyó kis vízállás mellett is hajózható legyen, a mely célból a guta—tornóci szakaszon két hajózó cséget kell építeni. A Vágrendezés összes költségei 8.320,870 koronát tesznek ki.

Irodalom.

Idegen ajku iskolások jutalomkönyve. A magyar közművelődési egyesületek, sok évi megfigyeléseik után, arra a tapasztalatra jutottak, hogy az idegenajku elemi iskolai tanulók az eddig szokásos „jutalomkönyvek” helyett szívesebben fogadják és olvassák a gyermeklapokat, a melyeket, hetenkint vagy kéthetenként megismétlődő jutalmazásul, a kultúregyletek számukra előfizetnek. A kir. tanfelügyelők és a tanítók is szinte egyhanguan elismerik ezeknek a *jutalom-gyermeklapoknak* a magyar nyelv terjesztése szempontjából való nagy jelentőségét és kiváló fontosságát. A gyermekek meleg érdeklődéssel és szeretettel olvassák s türelmetlenül várják azt a napot, a mely meghozza nekik a várva-várt képes magyar újságot. A gyermeklap legtöbb helyen a fél falut bejárja, mindenütt nyomot hagyva az olvasók szívében-lelkében. A F. M. K. E. kezdesére most a magyarországi köz-

művelődési egyesületek, nevezetesen: a F. M. K. E., az Országos Magyar Szövetség, a D. K. E., az Országos Magyar Iskola-Egyesület, a D. K. E., a Pozsonyi Magyar Közművelődési Egyesület, az Eperjesi Széchányi-Kör, a borsód-miskolci, vendvidéki, újpesti, versoczi, beregvármegyei, sárosvármegyei, somogyvármegyei és a felső-nyitrai vármegyei közművelődési egyesületek, a Körömcz-bányai Magyar Egyesület, az Országos Nemzeti Szövetség, a Nagypénteki Református Társaság, a Hazafias Olvasmányokat Terjesztő Egyesület, a Budapesti Népoktatási Kör és a Budapesti Könyvtár-Egyesület *együttes fölterjesztést* intéztek *Wekerle Sándor dr. miniszterelnök, Apponyi Albert gróf vallás és közoktatási, Andrássy Gyula gróf belügyi és Darányi Ignác dr. földművelésügyi miniszterekhez*, hogy Pósa Lajos *En Ujságom* című gyermeklapját, tárcáik terhére, az ország összes nemzeti és vidéki és nyelvhatárain főnálló iskolák legjobb idegenajku gyermekei számára fizessék elő.

Benedek Elek tankönyve a „Magyar nemzet történetéről.” Apponyi miniszter megbízásából Benedek Elek, tankönyvet irt az elemi iskolák V. VI. osztálya részére, melyben irodalmi hangon mondja el a *magyar nemzet történetét* és mintaképet szolgáltatja annak, miképen kell iskolás gyermekekkel ezt a legszebb és legfontosabb tananyagot megismertetni és egyidejűleg kedveltetni is tenni. A könyv a valóságos tankönyv minden kellékével rendelkezik, de a mellett kimagasló irodalmi alkotás is, melyet csak akkor tudunk valódi értéke szerint megbecsülni, ha annak meleghangú, színes előadását olvasva, magunk is Benedek Elek elbeszélésének fonálán merülünk bele a hazai történetbe. Igen helyes dolognak tartjuk, hogy ezuttal vérbeli íróember szentelte tollát a tankönyvirás eme ágzatának, amit Benedek Eleknek annál kevésbé kell röstelnie, mert tudvalevő, hogy Franciaországban volt miniszterek is foglalkoztak már elemi iskolai tankönyvek írásával. Benedek Elek elemi iskolai története terjedelmének csekélyisége mellett is irodalmi eseményszámba megy és Apponyinak kitünő gyakorlati érzékére vall, hogy ezt a könyvet nemzetiségi nyelveinkre: oláh, német, szerb és tót nyelvre is lefordíttatja és gondoskodik arról, hogy magyar-oláh, magyar-német, magyar-szerb és magyar-tót nyelvű kiadások megjelenése által a nemzetiségi tanulók ilyen elfogulatlan szempontból megirt, szép nyelvezetű könyvből tanulhassák hazánk történetét. Ez a könyv nemcsak magyar hazánkat, hanem nyelvünket is meg fogja szerdtetni a gyermekvilággal és így nagy nemzeti és kulturális hivatást fog teljesíteni. A könyvet az Atheneum adta ki; Ára 80 fillér.

Az Egyházi Közlöny. A Gerely József által szerkesztett Egyházi Közlöny állandóan élénk, változatos és közérdekű tartalommal jelenik meg. Alig van társadalmi hetilapunk, mely oly jelesen töltene be rendelését, mint ez a terjedelmére nézve is tekintélyes hetilap. Tanuskodik erről a többi közt a május 1-jén megjelent 18. számú tartalma, mely a következő:

Vezéreik: Dr. Dolencz József, A cigánykérdés. — Egyetemes egyház: Feilbogen affér. — Egy bírónok halála. — A mikádó kitüntetése Merry del Valnak. — Gyilkos támadás a skót szemináristák ellen. — Egy káptalan grófi rangban. — Az olasz szabadkőművesek nagygyűlése. — Aki szelet vet, vihart arat. — Lourdes csodálatos gyógyultjainak találkozása. — Ijesztő számok. — A káromkodás ellen. — A zsidók vakmerősége Newyorkban. — Mennyi zsidó van a föld kerekéségén?

— A Wahrmond-ügy fejleményei. — A kilépett apáca számíthat-e tartásdíjra? — A fővárosi hitoktatók fizetés-rendezése. — Tavasz koronagyűlések az erdélyi egyházmegyében. — Az udvarhelyi kerületi papság gyűlése. — A bányavidéki kerületi papság gyűlése. — Időszzerű kérdések: Csernitzky István, Az amerikai magyar katolikus sajtó esődjé. — Liturgia: Tower Vilmos, A Leó-imádságról. (IV. D) A Leó féle imádságot kik mondják el? — Egyházi arcképek: Stóger István. (Képpel.) — A hét krónikája. — Irodalom: Dr. Zuberichky Aladár: Bernard Allo, O. P., Foi et Systèmes. — i, Harsányi Lajos, Uj vizeken. — A hét világirodalmából. — Közgazdaság. — Személyi változások, hírek és apróságok. — (Az emlékezőtehetség nevelése. — A szerves élet vége. — Tolstoj a halhatatlanságról.) — Memento. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Eszterházy-utca 15.

4985.908. polg. sz.

Hirdetmény.

A nyitrai kir. törvényszék, mint birtokbíróság közhírré teszi, hogy a magyar kir. államvasutaknak a galánta—zsolnai vonal második vágányához szükségesek, a vágújhelyi 422. sz. tjkvben B. 19. és 20. alatt egészben Hornyák Mihály és neje szül. Sztetek Mária nevében vezetett 6 sor 153. hrszámú 778 □-ölet tevő szabadtelekből kisajátított 164 □-öt kártalanítással vétett tárgyalási határnapul 1908. évi május 25. napjának d. e. 10 óráját Vágújhely községhezához kitűzte, s arra az összes érdekelteket végzésileg meghívta azon határozott kijelentéssel, hogy bármely érdekelt fél elmaradása a kártalanítás fölött az érdemleges határozat hozatalát nem gátolja, és hogy a távol levő, vagy ismeretlen tartózkodásuk részére ügy gondnokul Koronhály Lőrinc, vágújhelyi ügyvéd neveztetett ki.

Nyitra, 1908. évi április hó 18-án, a kir. törvényszék, mint polgári bíróság. 93. 1—3.

Tombor, (P. H.) **Névery,**
tjegyző. kir. törvényszéki elnök h.

Legmegbízhatóbb cég!

Kitüntetve az Országos Ipar-egyesület nagy ezüst érmével.

SULGAN ANDRÁS

42. 15—52. CIPÉSZ

NYITRÁN, MEGYEHÁZ-U. 7.

Ajánlja a nagyrédmű közönség szíves figyelmébe modern berendezésű

nagy cipőraktárát

Továbbá ajánlja felsőrész készítményeit és borkereskedését a t. cipésmester urak figyelmébe. Raktáron tart legjobb bel- és külföldi bőröket: angol bagaria, chevreaux, box és borjubört stb., valamint az összes cipész kellékeket.

Mérték utáni felsőrész kidolgozására különös gond fordítatik. Vidéki megrendeléseket gyors és pontos kiszolgálás mellett eszközöl nagyban és kicsinyben. Érzékeny és hibás nővessző lábakra nagy figyelem fordítatik.

Legmegbízhatóbb cég!

WEIGL ANTAL PAPI ÉS POLGÁRI SZABÓ NYITRÁN.

146.

Ajánlja jól berendezett legfinomabb bel- és külföldi szövetekből álló raktárát, — valamint

férfiszabó-műhelyét,

melyben úgy egyházi, mint világi urak számára mindennemű ruhát, ugymint téli és nyári öltözeteket, felöltöket, reverendákat, címádkákat, mucetumokat, biretumokat stb. izlésesen és pontosan készít.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöl.

SEILNACHT JÓZSEF
= képfaragó, oltárépítő és aranyozó =
templom művészeti műterme

GALGÓCZ
(Nyitra megye).

Oltárok, szószékek,
keresztelő-kutak,
szobrok és kereszt-
úti állomások stb.
izléses készítése.

Régi oltárok átala-
kítása és diszítése.

Vázlatokat és költ-
ségelőirányzatokat
díjmentesen küldök.

Németprónai templom főoltára 1907.

46. 14-24

Nyitra-alvárosi közbirtokosságtól.

17./1908. sz.

Meghívó.

A nyitra-alvárosi közbirtokosság t. tag-
jai, f. 1908. évi május hó 31-én délelőtti 11
órákor, a városi székház tanácstermében tar-
tandó

rendes évi közgyűlésre

tisztelettel meghívotnak; amennyiben azonban
ezen közgyűlés határozatképes nem volna, f.
évi június hó 8-án délelőtti 11 órákor, a városi
székház tanácstermében — ugyanazon tárgy-
sorozattal — tartandó közgyűlésen a jelen-
levők határozni fognak.

Tárgysorozat:

1. Elnöki jelentés.
2. A számvizsgáló bizottság jelentése
alapján a vagyoni mérleg megállapítása s
ennek kapesán a számadásra kötelezetteknek
a felmentvény megadása. (Az 1907. évi köz-
birt. számadások, a közgyűlést megelőző 8
napon át, Nyitra város iktató hivatalában köz-
szemlére kitéve lesznek.)
3. Az 1908. évi költségelőirányzat meg-
állapítása.
4. A kir. erdőhivatal javaslata alapján
a csemeték árszabályzatának megállapítása.
5. Ingatlanok bérletére vonatkozó szerző-
dések tudomásul vétele.
6. A m. kir. földművelésügyi minisz-
terium 30084/906. sz. rendelete értelmében
módosított „Szabályzat” tárgyalása. (A módosított közb. „Szabályzat”, a közgyűlést meg-
előző 8 napon át, Nyitra város iktató hivatalában
betekinthető.)

7. Esetleges indítványok, amennyiben
azok a közgyűlést megelőzőleg 3 nappal a közb.
elnöknél beterjesztettek.

Nyitra, 1908. évi május hó 16-án.

Mérey Lajos,

91. 1-2.

országgyűl. képviselő, közb. elnök.

ÓVAKODJUNK A MOLYOKTÓL!

Téli ruhaneműeket
és szőrme-árukat

**molykár elleni
megóvás végett**

nyáron át elfogad,

úgyszintén az e szakmába vágó
javításokat és átalakításokat
jutányos árak mellett eszközöl

ZAPLETÁL FERENC,

szücs, polgári és egyenruha sapka-készítő
Nyitra, Plébánia-utca 14. szám.

(Aranyossy-féle ház.)

83. 4-6.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Gombárik István

úri és női fodrász

Nyitra, Tóth Vilmos utca II. sz.

Ajánlja a mai kor igényeinek teljesen
megfelelő higiénikusan berendezett

**díszes úri és női
fodrász-termét.**

Végez és raktáron tart mindennemű e
szakmába vágó úri és női hajmunkát,
úgy mint hajbetétet, frizeteket, loknikat,
frufukat, egész és félpárokákat, hajfona-
tokat minden színben, női fésülést, haj-
és szakálfestést, úgyszintén tyukszem-
vágást jutányos áron. 92. 1-52.

Vesz vágott és kifésült haját.

Előfizetéseket üzleten kívül is elfogad.

Minden előfizető a kiszolgáláshoz szüksé-
ges keféket, fésűket, hajport, bajuszkötőt,
szivacsot s a többi tartalmazó fiókot kap.

Kifésült hajból fonatokat, loknikat s egyéb
hajmunkákat a lehető legolcsóbban készít.

Vidéki megrendelések pontosan a bekül-
dött hajminta szerint lelkiismeretesen,
utánvét mellett eszközöltetnek.

Szolid és pontos kiszolgálás!

HIRDETÉMÉNYEK
a „NYITRAMEGYEI SZEMLE”
részére jutányos áron felvevőnek a kiadóhivatalban.

Mc Cormick
amerikai aratógép-gyár

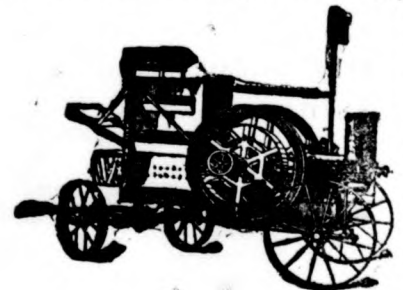
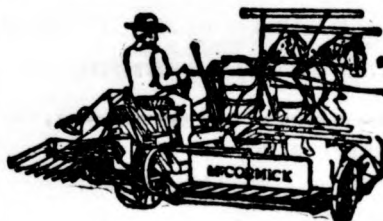
igazgatósága és főraktára:

Budapest, V., Alkotmány-utca 12.

Knecht E. John igazgató.

Mc Cormick kéveköthő-arató-
gépei és marokrakó-arató-
gépei a magyar viszonyoknak
megfelelően külön lesznek gyártva.

Ex nem áres frázis, hanem tény!

Összes gyártmányokról az 1906. évi kézikönyvünket kívánatra bérmentve küldjük.

66. 8-10.

VEREBÉLY GÉZA LEGNAGYOBB S FŐVÁROSI MODERN BEREN-
DEZÉSŰ ÚRI- ÉS NŐI-DIVAT ÁRÚHÁZA **NYITRÁN,**
Tóth Vilmos utca 4. sz. alatt (a Szarvas-szálloda mellett)

NŐI DIVAT: Legújabb tavaszi kosztüm alj és blúz kelmék, voilok, batiszt és zefir különlegességek, feltűnő olcsó árban, nagy választékban. Kitűnő állású fűző, keztyű, napernyő ujdonságok. — Szolid fehéreneműek, asztalneműek és vásznak. — Nagy szőnyeg-raktár. — Minden szombaton nagy maradék vásár mélyen leszállított árakban.

FÉRFI DIVAT: Legújabb tavaszi kemény- és puha kalap ujdonságok. Sétabotok, keztyűk, Esernyők. Pénz és szivartárcák. Nyakendőkben óriási választék. Megbízható férfi fehéreneműek. Elsőminőségű gallérok 6 3/4 cm. magasságig tucattja K 4-70 dbja 40 fill., 1 tucat kézelő 24 cm.-ig tucattja K 7.— 1 pár 60 fill.

Szigoruan szabott árak. Azonnali fizetésnél 5% pénztári engedmény.

Mielőtt
szembly-, jelzőlog- v. építési
KÖLCSÖN
írást intézkednek,
kérjen díjtalanul prospektust
MELLER L. EGYED
BUDAPEST
IX., Lónyay-utca 7.
Telefon-Interurbán
46-31.

Alapított
1897-ben.

Alapított
1897-ben.

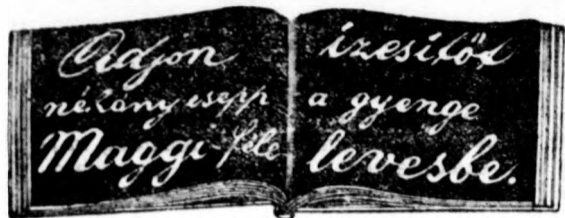
165. 26-52.

Kenczler Lipót szücsmester Nyitra Erzsébet-út 13.

Óvakodjunk a molyoktól!

Óvakodjunk a molyoktól!

Csak egy minden tekintetben megbízható intézet van, a hol
szörme árúinkat, a nyári idény alatt, **moly kár ellen meg-
óvhatjuk**, és ez **Kenczler Lipót** szücsmester vezetése alatt áll.

MIT IGYUNK?

hogy egészségünket megóvjuk, mert csakis a **természetes szénsavas** ásványvíz erre a legbiztosabb óvoszer.

Minden külföldit
fölköml **házánk**
természetes
szénsavas vizek
királya:

a mohai **ÁGNES-Forrás**

Millenniumi nagy
éremmel kitüntetve.
Kitünő asztali bor-
és **gyógyvíz**, a
gyomorégést

rögtön megszünteti, páratlan étvágygerjesztő, használata valódi áldás gyomor bajosoknak.

Mint természetes szénsavdús ásványvíz, föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; dús szénsav-
tartalmánál fogva nemcsak biztos óvszer fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógysóknál
fogva kitünő szere a legkülönbélebb **gyomor-, légső- és húgyszervi betegségeknek**. Azért tehát

Használjuk a mohai **Ágnes**-forrást, ha **gyomor-,
bél- és légsőhuruttól** szabadulni akarunk.

Dr. Kétly.

Használjuk a mohai **Ágnes**-forrást, ha a **vesebajt**
gyógyítani akarjuk.

Dr. Kövér.

Használjuk a mohai **Ágnes**-forrást, ha **étvágyhiány**
és **emésztési zavarok** állanak be.

Dr. Gebhardt.

Használjuk a mohai **Ágnes**-forrást, ha **májbajoktól**
és **sárgaságtól** szabadulni akarunk.

Dr. Glass.

Háztartások számára másfél literesnél valamivel nagyobb üvegekben minden kétés értékű mesterségesen
szénsavval telített víznél, sőt a szódavíznél is **olcsóbban adja**, hogy az **Agnes-forrás** vizét a leg-
szegényebb ember is könnyen megszerezhesse.

Kedvelt borvíz!

Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben.

Kedvelt borvíz!

Olcsóbb a szódavíznél!

Főraktár: AITNER FERENC ÚRNÁL, NYITRÁN.

68. 8-24.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó
egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

2. 52.

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.